

Nr 381.

Av herrar **Johansson** i Mysinge och **Svensson** i Stenkyrka, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 75, angående riktlinjerna för den framtida jordbrukspolitiken m. m.*

I proposition nr 75 har Kungl. Maj:t framlagt förslag om en genomgripande rationalisering av det svenska jordbruket. Förslaget äsyftar att leda till såväl en yttre och inre rationalisering som en driftsrationalisering, i det att det avser både att göra de mindre brukningsdelarna fullständiga och förbättra jordbruksdriften. De medel för förverkligandet av rationaliseringen, som avses skola komma till användning, äro bland annat aktiv inköspolitik från statens sida jämte förköpsrätt och expropriation.

Under den övergångstid, som rationaliseringens genomförande måste komma att kräva, skola brukare av ofullständiga jordbruk enligt propositionens förslag erhålla producentbidrag i den mån deras inkomster 1944—1946 understigit 3 100 kr. per år. Vad ägare av fastigheter beträffar få dessa ett sådant bidrag under den tid de innehava brukningsdelen och under vissa förutsättningar deras efterkommande. Även arrendator skall få rätt till producentbidrag, så länge han sitter på den gård han brukade vid producentbidragets införande.

Producentbidrag skall, därest departementschefens förslag vinner riksdagens bifall, i princip endast utgå till den nuvarande brukaren av ett mindre jordbruk. Då arrendatorerna sakna möjligheter att påverka kompletteringen av de mindre jordbruk de arrendera komma de i realiteten i en sämre ställning än självägande jordbrukare. Detta gäller alldeles särskilt arrendatorer av gårdar tillhörande domänenverket, bolagen, akademier, stiftelser, fideikommiss och liknande opersonliga ägare.

Principiellt bli alla enskilda jordägare underställda förköpsrätten, med de undantag, som propositionen förutsätter, vilken förr eller senare kan göras gällande, varigenom den yttre rationaliseringen kan genomföras och syftet att åstadkomma ett fullständigt jordbruk förverkligas. Beträffande ovannämnda kategorier jordägare kan konstateras, att de innehava en icke obetydlig del av den svenska jorden. De komma emellertid ej att medverka till jordbrukens fullständigande i annan mån än att de frivilligt eller genom expropriation avstå jord och skog från sina domäner till kringliggande mindre jordbruk. Däremot komma de i dessa fastighetskomplex ingående ofullständiga jordbruken icke att beröras av den yttre rationaliseringen, då ju de fastighetsägare det här gäller icke kunna åläggas att komplettera av dem själva ägda ofullständiga brukningsdelar. Det allmänna kommer enligt propositionens förslag att sakna möjligheter att befrämja den yttre rationaliseringen av nämnda mindre jordbruk.

Enskilda jordbruk omsättas förr eller senare i den allmänna marknaden och

kunna då bli föremål för rationaliseringsorganens ingripande. Men jordbruk tillhörande här nämnda kategorier ägare gå aldrig eller sällan i handel, och om så sker är det i form av försäljning av aktier o. dyl. och då som regel genom försäljning av hela fastighetskomplex. De särskilda mindre jordbruken inom dessa domäner torde därigenom bli undandragna rationaliseringsverksamheten. Arrendatorerna av dylika jordbruk torde såvida det icke sker frivilligt komma att sakna möjligheter att kunna få sina jordbruk utökade till bärkraftiga brukningsdelar. Det framstår dock som ett allmänt intresse att även dessa mindre jordbruk förstärkas, så att deras innehavare icke skola komma i en undantagsställning i förhållande till de självägande jordbrukarna.

Med anledning av vad som ovan anförts hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 75 måtte besluta att möjlighet skapas för att jordbruk, tillhörande staten, bolag, akademier, stiftelser, fideikommiss och likställda fastighetsägare, skola kunna göras till föremål för rationaliseringsåtgärder i samma utsträckning som jordbruk tillhöriga enskilda ägare.

Stockholm den 10 april 1947.

Ivar Johansson
i Mysinge.

Per Svensson
i Stenkyrka.
